

**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียน
ที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
SCHOOL ADMINISTRATORS' ROLE FOR STUDENT AFFAIRS MANAGEMENT
AFFECTING ACADEMIC AFFAIRS OF SECONDARY SCHOOL IN SAMUTSAKHON**

พรเทพ อยู่คง¹

นพดล เจนอักษร²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร 2) ผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร และ 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 10 โรงเรียน โดยมีผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนและการบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอนหรือกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสิ้น 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนตามแนวคิดของแซนดีน (Sandeem) กับผลการปฏิบัติงานวิชาการ ตามกรอบแนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

- 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน
- 2) ผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมและรายด้าน
- 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนด้านการมีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ การดำเนินการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และการมุ่งมั่นในความดีเลิศ ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวม

Abstract

The purposes of this research were to determine 1) school administrators' role for student affairs management of secondary school in Samutsakhon province 2) the academic affairs of secondary school in Samutsakhon province 3) school administrators' role for student affairs management affecting academic affairs of secondary school in Samutsakhon province. The sample consisted of 10 secondary schools. The respondents

¹ นักศึกษาปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร., ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

were school directors, assistant directors of academic affairs and student affairs or teachers who work both divisions of student and academic affairs, teachers or school boards with the total number of 200. The instrument was a questionnaire about school administrators' role for student affairs management on the concept of Sandeen and academic affairs regarding the framework of the basic education administration for juristic school published by the office of Basic Education Commission, Ministry of Education. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation and Stepwise multiple regression analysis.

The findings were as follows:

1) school administrators' role for student affairs management of secondary school in Samutsakhon province, was at a high level in overall and individual.

2) the academic affairs of secondary school in Samutsakhon province, was at a high level in overall and individual.

3) the school administrators' role for student affairs management in enable others to be successful , conduct regular assessment and insist on excellence affected to the academic affairs of secondary school in Samutsakhon province in overall.

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างรวดเร็ว ทั้งนี้เป็นผลมาจากสภาพสังคมที่มีความเจริญก้าวหน้าทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากขึ้น หากแต่การพัฒนาความเจริญก้าวหน้าดังกล่าวนี้ ขาดการคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นตามมา เช่น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม โดยสังคมไทยในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลกก็ย่อมที่จะได้รับผลกระทบดังกล่าวไปด้วย ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนในช่วงทศวรรษที่ผ่านมาที่ประเทศไทยมุ่งเน้นการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจภาคอุตสาหกรรม มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการผลิตสินค้าจนทำให้การส่งออกของสินค้าอุตสาหกรรมกลายเป็นรายได้หลักของประเทศ ส่งผลให้อัตราการเติบโตของประเทศและรายได้ต่อหัวของประชาชนเพิ่มขึ้น ทำให้เศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว แต่สภาพความเจริญดังกล่าวเป็นความเจริญที่ไม่ยั่งยืน เนื่องจากความมั่นคงและมั่งคั่งมิได้เกิดมาจากคุณภาพของคนในสังคมไทย ดังนั้นเมื่อสภาพการณ์ของโลกและเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงก็จะก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย สังคมไทยจึงต้องพยายามปรับตัวให้มีการพัฒนาที่สอดคล้องกับโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งปัจจัยสำคัญที่จะทำให้สังคมไทยสามารถเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ก็คือคุณภาพของคน เนื่องจากคนที่มีคุณภาพย่อมที่จะเป็นขุมพลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งเครื่องมือที่จะใช้ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพคือกระบวนการเรียนรู้และการศึกษา

แต่จากผลการทดสอบระดับชาติที่ผ่านมา พบว่าผลการทดสอบของนักเรียนในระดับชั้นต่างๆ ยังไม่เป็นที่

น่าพอใจ นอกจากนี้การดำรงชีวิตในสังคมของประชาชนในปัจจุบันนั้นยังต้องประสบกับสภาพปัญหาทั้งทางด้านสภาพร่างกาย สภาพจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม และการอยู่ร่วมกันทางสังคม ซึ่งทางทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหาดังกล่าว ทางสถานศึกษาซึ่งถือเป็นสถาบันหลักทางสังคมสถาบันหนึ่งก็ควรที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว กล่าวคือควรมีการพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพในระดับที่สูงขึ้นโดยมุ่งเน้นการบริหารงานวิชาการและปฏิบัติงานวิชาการให้มีคุณภาพ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีในการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขและรู้จักวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งการจัดประสบการณ์ดังกล่าวนั้นก็คือการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ทางสถานศึกษาต้องจัดการบริหารงานให้ได้คุณภาพและมาตรฐานมากที่สุด ทางผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรมีการเลือกใช้บทบาทภาวะผู้นำทางด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดเพื่อส่งผลให้ผู้เรียนเติบโตไปเป็นพลเมืองที่ดีของชาติต่อไป ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อทราบผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร
3. เพื่อทราบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนในบทบาทของผู้จัดการ (Manager) ตามแนวความคิดของ Arther Sandeen ซึ่งประกอบด้วย 1) การเรียนรู้สิ่งแวดล้อม 2) การมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน 3) การมีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ 4) การรักษาความยืดหยุ่นภายในองค์กร 5) การจัดการทางการเงินที่ซื่อสัตย์ 6) การมีความใกล้ชิดกับบุคคลต่างๆ 7) การยอมรับและให้รางวัลต่อความพยายามของบุคลากร 8) การดำเนินการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ 9) การใช้การทำงานเป็นทีม 10) การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริการ 11) การสร้างความเชื่อมั่น 12) การเรียนรู้ที่จะสร้างกำลังใจ 13) การมุ่งมั่นในความดีเลิศ และ 14) การมีความเมตตา

สำหรับผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นการแนวความคิดตามคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการซึ่งแบ่งงานวิชาการออกได้เป็น 12 งาน คือ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน 4) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 5) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา 6) การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ 7) การนิเทศการศึกษา 8) การแนะแนวการศึกษา 9) การพัฒนาระบบ

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 10) การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน 11) การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และ 12) การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยไว้ 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผนและจัดเตรียมโครงการ โดยการศึกษาลักษณะการบริหารงานกิจการนักเรียน การบริหารงานวิชาการ และสภาพปัญหาต่างๆ จากเอกสาร ตำรา กฎระเบียบ ข้อมูลสถิติ ต่างๆ รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาจัดทำโครงร่างการวิจัยตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อเสนอโครงร่างการวิจัยต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือ จากนั้นนำเครื่องมือไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ประมวลผล และเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนการนำเสนอรายงานผลการวิจัย โดยการนำผลการวิเคราะห์ แปลผล และอภิปรายผล มาจัดทำรายงานการวิจัยเพื่อนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่ออนุมัติจบการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 11
โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียน
มัธยมศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จำนวน 10
โรงเรียน ซึ่งกำหนดโดยใช้ตารางของเครจซ์และมอร์แกน
(Krejcie and Morgan) โดยมีผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาแต่ละ
20 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหาร
สถานศึกษาหรือครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่
ทางด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนและการบริหารงาน
วิชาการ 9 คน ครูผู้สอนหรือกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน 10 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็น
แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ
ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบ
ตรวจสอบรายการ (check list) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐาน
ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับ
การศึกษา 4) ตำแหน่งหน้าที่ และ 5) ประสบการณ์ในการ
ทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนใน
บทบาทของผู้จัดการ (Manager) ตามแนวคิดของแซนดีน
(Sandein) ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับบทบาทของ
ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียน

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับผลการ
ปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามกรอบ
แนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิ
บุคคล สำนักเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง
ผู้วิจัยได้พัฒนามาจากเครื่องมือของบังอร สาคลาไคล เพื่อ
วัดระดับผลการปฏิบัติงานวิชาการในสถานศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนคือ ทำหนังสือ
เรียนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียน
มัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ที่เป็นกลุ่ม
ตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา
รองผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ให้ช่วยอนุเคราะห์
ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากนั้นผู้วิจัย
ดำเนินการส่งแบบสอบถามและเดินทางไปเก็บรวบรวม
ข้อมูลด้วยตนเอง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ
แบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ
(percentage)
2. การวิเคราะห์บทบาทผู้นำทางด้านการบริหาร
กิจการนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา และการ
บริหารงานวิชาการในสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย
($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งนี้ผู้วิจัยได้
กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ตามแนวคิดของ เบสท์ (Best)
3. การวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา
ในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่อผลการ
ปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่
จังหวัดสมุทรสาคร จะใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบ
ขั้นตอน (Stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการสรุปผลการศึกษาวิจัยผู้วิจัยแบ่งเป็น 4
ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 84 คน คิด
เป็นร้อยละ 42.00 เป็นเพศหญิง 116 คน คิดเป็นร้อยละ
58.00 เป็นผู้ที่มียอายุ 51- 60 ปี มากที่สุด จำนวน 57 คน
คิดเป็นร้อยละ 28.50 รองลงมาอายุระหว่าง 21-30 ปี
จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 รองลงมาอายุระหว่าง

41-50 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 และอายุระหว่าง 31-40 ปี น้อยที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 22.50 สำหรับระดับการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 รองลงมาคือวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 สำหรับตำแหน่งหน้าที่ พบว่า เป็นครูผู้สอนหรือกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมากที่สุด จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 รองลงมาคือรองผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ทางด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนและการบริหารงานวิชาการ จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 และผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 ส่วนประสบการณ์ในการทำงานที่มีจำนวนมากที่สุดคือ ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 รองลงมาคือประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 ประสบการณ์ในการทำงาน 6-10 ปี จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 และประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี และ 16-20 ปี มีจำนวนเท่ากันคือ 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00

ตอนที่ 2 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร มีบทบาทในการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การมีความเมตตา ($\bar{X} = 4.01$, S.D. = 0.81) รองลงมา คือ การสร้างความเชื่อมั่น ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.68) และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.65)

ตอนที่ 3 ผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร พบว่าผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. 0.59) เมื่อพิจารณาแยกตามรายด้านพบว่าผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยผลการปฏิบัติงานวิชาการที่มีค่าเฉลี่ยจากมากที่สุด คือ การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.59) รองลงมา คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = 0.62) และที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการและชุมชน ($\bar{X} = 3.72$, S.D. = 0.80)

ตอนที่ 4 บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนที่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนทางด้านการดำเนินการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ การมุ่งมั่นในความดีเลิศ และการมีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยภาพรวม

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยข้างต้น ผู้วิจัยได้นำไปสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครอยู่ในระดับมากทั้งในภาพรวมรายด้าน และรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรังสฤษฎ์ศรีสวัสดิ์ ที่ศึกษาพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานต้นสังกัดคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีกระบวนการ

คัดเลือกบุคคลที่ดีมาดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ได้บุคลากรที่มีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถ มีความพร้อมและศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ด้านการบริหารงานในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้หน่วยงานต้นสังกัดยังได้มีการพัฒนาศักยภาพ และสมรรถภาพของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านทฤษฎีและการปฏิบัติในส่วนของการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ โดยจัดให้มีการประชุม อบรม สัมมนา และศึกษาดูงานในเรื่องดังกล่าว ซึ่งการพัฒนาศักยภาพที่ได้กล่าวมานี้ทำให้ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์ มีความมั่นใจในการบริหารงาน สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง และแนวปฏิบัติได้อย่างชัดเจน และเนื่องจากในปัจจุบันได้มีการปฏิรูปการศึกษาโดยเน้นให้มีการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นฐานทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีความจำเป็นต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สามารถบริหารงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร อยู่ในระดับมาก ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสมบุรณ์ ไชยหนู ที่ศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา มีการปฏิบัติงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็อยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกัน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเดือนใจ อังกูรเกียรติ ที่ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5 ก็พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษาโดยตรง ตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ

งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยจะเห็นได้ว่างานทั้ง 4 ด้านเป็นงานที่มีความสำคัญกับสถานศึกษา ผู้บริหารจึงควรมีการปฏิบัติงานทั้ง 4 ด้านให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด และเนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถาบันหลักของสังคมในการเสริมสร้างความรู้ให้กับนักเรียนที่เป็นเยาวชนของชาติ สถานศึกษาจึงมีการพัฒนางานวิชาการในสถานศึกษาอย่างจริงจังเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการพัฒนางานด้านต่างๆที่เกี่ยวข้องเช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาได้ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติงานดังกล่าว ทำให้ผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครอยู่ในระดับมาก

3. ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของฟรอสต์และคณะ (Frost and Others) ที่พบว่าความร่วมมือกันของฝ่ายวิชาการและฝ่ายกิจการนักเรียนจะมีส่วนช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียน นักศึกษาประสบความสำเร็จมากขึ้น

ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในปัจจุบันสถานศึกษาต่างๆ มีความต้องการที่จะยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้

สูงขึ้นและพัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียน ทำให้ผู้บริหารต้องมีการใช้กลยุทธ์หลายๆ รูปแบบมาบริหารงานภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับและพัฒนาทุกด้านทั้งคุณภาพงานวิชาการและการพัฒนาประสิทธิภาพของงานกิจการนักเรียนซึ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับตัวนักเรียน โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีบทบาทสำคัญในการนำความรู้ความสามารถด้านต่างๆ มาปรับใช้ ทั้งในส่วนของ การเรียนรู้ สิ่งแวดล้อม การมีเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ มีความโปร่งใสเกี่ยวกับการจัดการงบประมาณ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลต่างๆ รอบข้าง มีการสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีให้กับบุคลากร มีการดำเนินการประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ใช้การทำงานเป็นทีม นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการบริหารเรียนรู้ที่จะสร้างกำลังใจและความเชื่อมั่นในการทำงานให้เกิดขึ้นกับบุคลากร และมุ่งมั่นในความดีเลิศกับการทำงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานวิชาการของบุคลากรภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการ ซึ่งดูได้จากความสัมพันธ์ในลักษณะที่คล้อยตามกันในระดับมาก อย่างไรก็ตามจากการวิจัยซึ่งมีข้อสังเกตได้ว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน การรักษาความยืดหยุ่นภายในองค์กร การมีความใกล้ชิดกับบุคคลต่างๆ การยอมรับและให้รางวัลต่อความพยายามของบุคลากร และการมีความเมตตาไม่ส่งผลต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งในภาพรวมและรายด้าน แต่จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่าบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานกิจการนักเรียนทั้ง 14 ด้าน มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าถึงแม้บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา 5 ด้านดังกล่าวจะไม่ส่งผลโดยตรงต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการ แต่ก็ย่อมที่จะสามารถส่งผลทางอ้อมต่อผลการปฏิบัติงานวิชาการผ่านทางความสัมพันธ์ระหว่าง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาทางด้านต่างๆ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับบทบาทในการบริหารงานกิจการนักเรียนทั้ง 14 ด้านและมีการใช้บทบาทในภาคปฏิบัติงานให้เหมาะสมเพื่อพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษาซึ่งต้องทำให้ครอบคลุมทุกด้านและขับเคลื่อนงานวิชาการในสถานศึกษาให้ดำเนินงานไปตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการค้นพบของการวิจัย การอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะทั่วไปและข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาบทบาททางด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในบทบาทของผู้จัดการทั้ง 14 ด้าน เนื่องจากบทบาททั้ง 14 ด้านดังกล่าวมีความสัมพันธ์ในทางบวกซึ่งกันและกัน ซึ่งย่อมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการปฏิบัติงานวิชาการของสถานศึกษา

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรมีการจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มีศักยภาพพร้อมที่จะบริหารงานภายในสถานศึกษาอยู่เสมอ โดยควรที่จะเน้นการพัฒนาทางด้านบทบาทในการเป็นผู้นำของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้รองรับการเปลี่ยนแปลงและสถานการณ์ในการบริหารงานต่างๆ ภายในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและเพื่อเป็นการขับเคลื่อนองค์กรให้บรรลุเป้าหมายตามที่คาดหวังได้ต่อไป

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเพื่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับคุณภาพงานวิชาการให้สูงขึ้นอันถือเป็นงานหรือภารกิจหลักของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่องานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา

2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน
กิจการนักเรียนในสถานศึกษา

3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
คณะกรรมการสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการของ
สถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กองเทพ เคลือบพณิชกุลและคณะ.รวมกฎหมายและ
ระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ. กรุงเทพฯ:
สำนักพิมพ์ภูมิบัณฑิต, 2549.

ณัฐพล ชุมวรฐายี.บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพฯ: บริษัทบุ๊คพอยท์ จำกัด, 2545.

เดือนใจ อังกูรเกียรติ.องค์ประกอบการบริหารของ
ผู้บริหารโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน
วิชาการในโรงเรียนสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา
5. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2545.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์.วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และ
สังคมศาสตร์(ฉบับปรับปรุงใหม่ล่าสุด).
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและ
จิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาน
มิตร, 2543.

รังสฤษฎ์ ศรีสวัสดิ์.พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
ชลบุรี. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2546.

สมบูรณ์ ไชยทนต์.การปฏิบัติงานวิชาการของโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัด
นครพนม. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม , 2543.

สมศักดิ์ สันธุระเวชญ์.มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิช, 2542.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือ
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล
. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและ
พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. แนว
ทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อ
พร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ: บริษัท
พิมพ์ดี จำกัด, 2543.

Best John W. Research in Education. New Jersey:
Prentice-Hall Inc., 1970.

Frost A. Robert and Others , Enhancing Student Learning
With Academic and Student Affairs
Collaboration, Community College Enterprise
v16 n1 (2010) : 37-51.

Sandeem Arthur. The Chief Student Affairs Officer:
Leader , Manager , Mediator , Educator .
San- Francisco : Jossey – Bass Inc., Publishers ,
1991.

